

Kokousaika	torstai 14.8.2025 klo 17–19.40	
Kokouspaikka	Hautausmaa / Seurakuntatoimisto, neuvotteluhuone	
Läsnä olleet jäsenet	Koivulahti Juha, kirkkoherra, puheenjohtaja Rauhaniemi Jenni, varapj, poissa Pura Anu, varajäsen Eloranta Eija Koivu Asko Malin Milla Mäkelä Hannu Peltonen Susanna Rekola Sinikka Tuovinen Tuomo Vainio Heikki	
Muut läsnäolijat	Kaunisto Jyri Penttilä Mirka Koskela Ulla	kirkkovaltuuston pj kirkkovaltuuston vpj talouspäällikkö, esittelijä, sihteeri

Sisällysluettelo

64. Kokoustiedot.....	2
65. Hautausmaakatselmus	3
66. Talousarviovertailu 1-7/2025	4
67. Tammelan seurakunnan kirkollisveroprosentti 2026	5
68. Talousarvio 2026.....	6
69. Tammelan kirkon vastaanottotarkastukset ja taloudelliset loppuselvitykset.....	7
70. Kaitalammin leirikeskuksen ja seurakuntakodin käyttö	8
71. Kirkkoherran ja talouspäällikön viranhaltijapäätökset.....	9
72. Kirkkoherran ja talouspäällikön ajankohtaiset asiat.....	9
73. Muutoksenhakumenettely ja kokouksen päättäminen	9

Allekirjoitukset

Juha Koivulahti
puheenjohtaja

Ulla Koskela
sihteeri

Pöytäkirjantarkastus

Susanna Peltonen

Sinikka Rekola

Nähtävillä olo

Tarkastettu pöytäkirja asetetaan nähtäville Tammelan seurakunnan verkkosivuille 18.8.–8.9.2025. Ilmoitus nähtävillä olosta ilmoitettu 1.8.2025.

64. Kokoustiedot

Kokouksen avaus

Merkittiin, että kokous aloitettiin hautausmaakatselmuksella.
Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouskutsu ja esityslista on lähetetty 8.8.2025. Kutsu on toimitettava jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta.

Seurakunnan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on paikalla.

Päätösehdotus:

Todetaan läsnä olevat jäsenet sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös: Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajien nimeäminen ja pöytäkirjan nähtävillä olo

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksen valitsemaa pöytäkirjantarkistajaa tai jos kokous niin päättää, kirkkoneuvosto kokouksessaan.

Pöytäkirja asetetaan nähtäville Tammelan seurakunnan verkkosivuille 18.8.–8.9.2025.

Päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto valitsee pöytäkirjantarkastajat.
Vuorossa Susanna Peltonen ja Sinikka Rekola sekä varalla Tuomo Tuovinen ja Heikki Vainio.

Päätös: Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Susanna Peltonen ja Sinikka Rekola.

Kokouksen työjärjestys

Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä (KJ 10:4 §). Mikäli lapsivaikutuksia on valmistelussa havaittu, on ne kirjattu esittelytekstiin.

Päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto hyväksyy jäsenille etukäteen lähetetyn esityslistan kokouksen työjärjestykseksi ja päättää mahdollisista muista asioista.

Päätös: Hyväksyttiin esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

65. Hautausmaakatselmus

Hautausmaiden yleishoito on Tammelan seurakunnan hautaustoimen vastuulla. Yleishoitoa ovat:

- kasvillisuuden eli nurmikon, puiden sekä yleisten pensas- ja perenna-alueiden hoito
- yleisten muistomerkkien, sankarihautojen sekä seurakunnalle palautuneiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoito
- kulkuväylien ja pysäköintialueiden hoito ja talvikunnossapito
- puhtaanapito ja jätehuolto mukaan lukien hautausmaan kevät- ja syyssiivous
- hautausmaan rakenteiden, kalusteiden ja järjestelmien hoito

Yksittäisen haudan hoidosta vastaa kyseisen haudan hautaoikeuden haltija.

Yksittäisen haudan hoitoon kuuluu:

- muistomerkin ja mahdollisten reunakivien hoito
- istutusalueen eli kukkapesän hoito
- nurmikon siistiminen muistomerkin ja istutusalueen ympäriltä
- reunakivellisillä haudoilla myös reunakivien rajaaman alueen hiekkapinnan hoito

Omaiset kustantavat yksittäisen haudan hoidon ja hautamuistomerkin hankinta- ja hoitokulut

kokonaisuudessaan. Yhteisille muistelupaikoille tuotujen kukkien ja muistoesineiden

hoidosta vastaa niiden tuoja.

Hautainhoitorahaston vastuut

Haudan hoidosta vastaa haudanhoitorahasto, jos omainen on tehnyt haudanhoitosopimuksen Tammelan seurakunnan kanssa.

Hautausmaiden katselmus oli aiemmin määrätty kirkkoneuvoston tehtäväksi vuosittain hautaustoimen ohjesäännössä, uudessa ohjesäännössä ei tätä määräystä ole. Saadakseen käsityksen hautausmaan hoidon tasosta luottamushenkilöiden on tarpeen käydä katselmuksia tarvittaessa.

Huomioitavaksi katselmuksessa:

- perennahoidot
- hoitamattomat haudat
- puusto

Esitys talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto suorittaa hautausmaakatselmuksen. Katselmuksessa tehdyt huomiot kirjataan pöytäkirjaan.

Päätös:

Merkittiin, että kirkkoneuvosto suoritti hautausmaakatselmuksen.

Merkittiin tiedoksi

- Viime vuosina kaadettujen tai kaatuneiden huonokuntoisten puiden tilalle istutetaan uusia puita. Puutarhurilla on valmisteilla istutussuunnitelma.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat muistomerkit tulisi inventoida.
- Kuluvana vuonna ensimmäistä kertaa palveluna on ollut perennahoito. Hoidoista tulleet palautteet on huomioitu, hoitoa ja perennavalikoimaa kehitetään.

66. Talousarviovertailu 1-7/2025

	1 - 12 /2024	TA 2025	Toteuma 1 - 7 /2025	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	63 874,04	50 600,00	34 465,66	16 134,34	68,1
Korvaukset	5 403,52				
Myyntituotot	2 067,83	500,00	1 443,35	-943,35	288,7
Maksutuotot	31 690,61	34 100,00	22 676,45	11 423,55	66,5
Vuokratuotot	13 573,27	12 000,00	7 093,41	4 906,59	59,1
Metsätalouden tuotot	6 347,30				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	690,68		3 147,45	-3 147,45	0,0
Tuet ja avustukset	3 787,60	4 000,00		4 000,00	0,0
Muut toimintatuotot	313,23		105,00	-105,00	0,0
Toimintakulut	-1 526 568,40	-1 543 950,00	-931 716,66	-612 233,34	60,3
Henkilöstökulut	-814 432,99	-868 500,00	-448 841,92	-419 658,08	51,7
Palkat ja palkkiot	-677 315,67	-708 500,00	-365 363,76	-343 136,24	51,6
Henkilösivukulut	-148 570,51	-160 000,00	-83 478,16	-76 521,84	52,2
Henkilökulujen oikaisuerät	11 453,19		0,00	0,00	0,0
Palvelujen ostot	-449 917,50	-402 050,00	-236 746,48	-165 303,52	58,9
Investointi	0,00		-50 377,44	50 377,44	0,0
Vuokratulut	-15 753,73	-26 000,00	-21 747,80	-4 252,20	83,6
Aineet ja tarvikkeet	-185 171,16	-183 300,00	-132 333,68	-50 966,32	72,2
Ostot tilikauden aikana	-185 171,16	-183 300,00	-132 333,68	-50 966,32	72,2
Annetut avustukset	-43 546,83	-46 150,00	-32 963,57	-13 186,43	71,4
Muut toimintakulut	-17 746,19	-17 950,00	-8 705,77	-9 244,23	48,5
TOIMINTAKATE	-1 462 694,36	-1 493 350,00	-897 251,00	-596 099,00	60,1
Kirkollisverotulot	1 539 415,91	1 600 000,00	982 276,86	617 723,14	61,4
Valtionrahoitus	120 216,96	119 000,00	69 146,14	49 853,86	58,1
Verotuskulut	-18 924,52	-19 000,00	-8 888,72	-10 111,28	46,8
Kirkon rahastomaksut	-120 060,00	-132 000,00	-77 525,00	-54 475,00	58,7
Rahoitustuotot ja -kulut	59 597,82	-24 000,00	22 209,98	-46 209,98	-92,5
Korkotuotot	11 532,16	4 000,00	10,22	3 989,78	0,3
Muut rahoitustuotot	52 943,40		19 514,25	-19 514,25	0,0
Arvon alentumiset sijoituksista	-5 138,78				
Arvon alentumisten palautukset sijoituksista	997,61		5 131,69	-5 131,69	0,0
Korkokulut	-125,05	-28 000,00	-4,60	-27 995,40	0,0
Muut rahoituskulut	-611,52		-2 441,58	2 441,58	0,0
VUOSIKATE	117 551,81	50 650,00	89 968,26	-39 318,26	177,6

Esitys talouspäällikkö:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet: _____

67. Tammelan seurakunnan kirkollisveroprosentti 2026

Kirkkolain 6 luvun 2 §:n mukaan kirkkovaltuusto päättää tuloveroprosentista 0,05 prosenttiyksikön tarkkuudella. Verotusmenettelystä annetun lain mukaan seurakunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Tammelan seurakunnan tuloveroprosentti on ollut vuodesta 2014 saakka 1,70 %. FCG:n 2024 verotuloennusteen mukaan Tammelan seurakunnan verotulojen kasvu kuluvalle vuodelle on 6,4 % ja 2026 vuodelle 1,9 %. Verotulojen suotuisaan kehitykseen viime vuosina ovat vaikuttaneet verolakien muutokset ja kanavointiratkaisu. Arvioituun kasvuun kuitenkin kuluva vuonna päästään, sillä vuoden seitsemän ensimmäisen kuukauden tilitykset ovat olleet 0,3 % pienemmät edelliseen vuoden ajankohtaan verrattuna.

Tammelan seurakunnan mittava investointi, kirkon remontti saatiin päätökseen kuluvaan vuonna. Ensi vuonna kirkkoon tehdään vielä urkuremontti. Kaitalammin leirikeskuksen ja seurakuntakodin osalta päätökset tehdään viimeistään 2026, ratkaisusta riippumatta taloudellisia satsauksia vaaditaan. Edellä mainittujen lisäksi pappilan rakennus vaatii merkittäviä huoltotoimenpiteitä. Tammelan seurakunnalle ei siten ole syytä laskea veroprosenttia.

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle Tammelan seurakunnan kirkollisveroprosentiksi vahvistetaan 1,7 %.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

68. Talousarvio 2026

Talousarvion valmistelun lähtökohdat:

- Kirkollisveroprosentti on 1,7 %. Kuluvan vuoden talousarviossa kirkollisverojen tuotto on arvioitu 1,6 milj euroa. Talousarviovertailussa tuotto oli heinäkuussa toteutunut 61,4 % (laskennallinen 58,3%). Talousarvion toteutuminen saavutettaneen tänä vuonna, mutta FCG:n 2024 ennusteen 6,4 % verotulojen nousu edellisestä vuodesta ei näillä näkymin toteutune.
- Seurakunnan uusi strategia valmistuu syksyllä.
- Kiinteistöjä koskevat ratkaisut.
- KirVesTes:n mukaiset palkantarkistukset 2026.
- Tilinpäätös poistojen myötä alijäämäinen
- Toimintatuotot 70 000, toimintakulut 1 622 000, kirkollisvero ja valtionrahoitus 1 718 000, verotuskulut ja keskusrahastomaksu 151 000.

Talousarvion aikataulu:

- 10.9. henkilöstön suunnittelupäivä
- 30.9. työmuotojen talousarvioluvut tallennettu Kipaan ja viranhaltijat palauttavat toiminnalliset tavoitteet talouspäällikölle
- .10. yhteistyötoimikunnan lausunto
- 6.11. kirkkoneuvosto
- 4.12. kirkkovaltuusto

Työmuotojen tulee asettaa yhdestä kolmeen konkreettista tavoitetta talousarviovuodelle.

Hyvin asetettu sitova toiminnallinen tavoite:

- on johdettu koko kirkon ja seurakunnan strategiasta
- on mitattavissa ja arvioitavissa
- on konkreettinen ja yksiselitteinen
- on realistinen (seurakuntatalouden voimavaroin saavutettavissa)
- on tavoite, jonka saavuttamiseen voidaan vaikuttaa
- on seurakuntalaislähtöinen eli pyrkii toteuttamaan seurakuntalaisten tarpeita
- ei ole ristiriidassa koko seurakuntatalouden tavoitteiden ja taloudellisen tilanteen kanssa.

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto hyväksyy talousarvion valmistelun ohjeistuksen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

69. Tammelan kirkon vastaanottotarkastukset ja taloudelliset loppuselvitykset

Tammelan kirkon korjaus- ja muutosprojektin vastaanottotarkastus pidettiin 18.6.2025. Taloudelliset loppuselvitykset pidettiin tuolloin pääurakan ja lvi-urakan osalta. Sähköurakan ja kalusteurakan osalta taloudelliset loppuselvitykset jäivät myöhemmin tehtäväksi.

Kirkkoneuvosto merkitsi tiedoksi ja osaltaan hyväksytyksi pääurakan ja lvi-urakan taloudelliset loppuselvitykset kokouksessaan 25.6.2025.

Sähköurakan taloudellinen loppuselvitys on pidetty 25.7.2025.

Kalusteurakan vastaanottotarkastus pidetään kirkkoneuvoston kokouspäivänä 14.8.2025. Talouspäällikkö tuo tiedon vastaanottotarkastuksesta kokoukseen ja tekee sen osalta päätösesityksen kokouksessa.

Esityslistan liitteenä sähköurakan taloudellinen loppuselvitys

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto merkitsee tiedoksi ja lisätöiden osalta hyväksytyksi sähköurakan taloudellisen loppuselvityksen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin tiedoksi, että 14.8. pidettyä kalusteurakan vastaanottotarkastusta jatketaan 17.9.2025.

70. Kaitalammin leirikeskuksen ja seurakuntakodin käyttö

Kaitalammin leirikeskuksessa on ollut kesän käytössä leiritoiminnassa ja sitä on vuokrattu seurakunnan ulkopuoliseen käyttöön. Seurakuntakoti toimi kirkon väistötilana remontin ajan. Molempiin tiloihin on ollut vuokrattuna sisäilmanpuhdistimet.

Puhdistimista huolimatta on molempien tilojen osalta saatu palautetta huonosta sisäilmasta. Mm. työterveydellisin perustein tilojen käyttöä ei ole syytä jatkaa ennen kuin seurakunta tekee päätöksen näistä kiinteistöistä.

Päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto päättää, että Kaitalammin leirikeskus eikä seurakuntakoti ole käytössä toimintaan toistaiseksi.

Muutettu päätösehdotus talouspäällikkö:

Kirkkoneuvosto päättää, ettei Kaitalammin leirikeskus eikä Seurakuntakoti ole käytössä toimintaan, kunnes näiden tilojen selvitystyö ja sen perusteella tehdyt päätökset on tehty.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Käsittelyn aikana Susanna Peltonen teki vastaehdotuksen, että tilojen käyttöä jatketaan. Peltosen esitys ei saanut kannatusta.

71. Kirkkoherran ja talouspäällikön viranhaltijapäätökset

Kirkkoherra

Taluspäällikkö

Päätösehdotus taluspäällikkö:

Merkitään tiedoksi.

Päätös: Viranhaltijapäätöksiä ei ollut.

72. Kirkkoherran ja taluspäällikön ajankohtaiset asiat

Päätösehdotus taluspäällikkö:

Merkitään tiedoksi.

Päätös: Tiedoksi käynnissä oleva muumiotutkimus muurihaudan vainajista. Tutkimusta tehdään seurakuntakodilla. Tutkimuksesta on tulossa tulevana viikonloppuna jutut Ylelle ja Forssan Lehteen.

Tiedoksi piispan tarkastuksen ohjelmasta:
pe 12.9. klo 8.30 alkaen johtavat luottamushenkilöt mukana
la 13.9. klo 9 alkaen luottamushenkilöt ja työntekijät Pappilassa
su 14.9. klo 10 piispan messu ja kirkon käyttöönottojuhla

73. Muutoksenhakumenettely ja kokouksen päättäminen

Päätösehdotus kirkkoherra:

Kirkkoneuvosto antaa oikaisuvaatimusohjeet.

Päätös: Kirkkoneuvosto antoi oikaisuvaatimusohjeet.
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.40.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

1 MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (652/2023) 12 luvun 4 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 64,65,66,67,68,70,71,72,73

Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto

Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 12 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pöytäkirjan pykälät: 69

Erikseen säädettyt muutoksenhakukiellot

1. Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen lain evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta (viranhaltijalaki) 73 §:n mukaan viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos hänellä taikka viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on jäsenenä sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.
2. Muutosta ei saa erikseen hakea oikaisuvaatimuksella tai kirkollisvalituksella päätökseen, joka koskee viranhaltijalain 62 §:n väliaikaista viran toimituksesta pidättämistä.
3. Seurakunnan jäsenellä ei ole oikeutta tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta kirkkolain 12 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kirkkoneuvoston päätöksestä, jos se koskee toiseen henkilöön kohdistuvaa diakoniaa, kristillistä kasvatusta tai opetusta.
4. Valittamalla ei saa hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valittamalla ei myös saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.
5. Muun lainsäädännön mukaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot

Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon. Kansalliset kynnysarvot ilman arvonnalisäveroa laskettuna ovat:

- 60 000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
- 150 000 € (rakennusurakat);
- 400 000 € (hankintalain liitteen E 1–4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut);
- 300 000 € (hankintalain liitteen E 5–15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
- 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

Pöytäkirjan pykälät:

2 OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot:

Tammelan kirkkoneuvosto

Käynti- ja postiosoite: Tammelantie 29, 31300 Tammela

Sähköposti: tammelan.seurakunta@evl.fi

Pöytäkirjan pykälät: 57

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

3 HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisun tekeminen

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (hankintalaki 132–135 §). Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikkö: Tammelan seurakunta, kirkkoneuvosto

Käynti- ja postiosoite: Tammelantie 29, 31300 Tammela

Sähköposti: tammelan.seurakunta@evl.fi

Hankintaoikaisu on tehtävä **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, ellei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, minkä takia sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:

- oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi
- tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä
- millaista oikaisua päätökseen vaaditaan
- millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, elleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

4 VALITUSOSOITUS

a) Kirkollis- ja hallintovalitukset

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomainen ja yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5 (käyntiosoite)
Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät:

Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa. Jos muutoksenhakuajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

b) Valitus markkinaoikeuteen

Valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Valitusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka takia sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaoikaisua koskevassa kohdassa.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettua kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksen.

Markkinaoikeuden yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:

Postiosoite: **Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI**

Käyntiosoite: **Tuomioistuimet-talo. Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki**

Puhelinvaihe: 029 564 3300

Faksi: 029 564 3314

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

5 VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET, VALITUSASIAKIRJOJEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksensä tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomainen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1383/2018) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 270 € ja markkinaoikeudessa 2 120 €. Käsitelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 240 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6 350 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä: [Maksut – Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](#)

Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.